

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közigazgatási s társadalmi lap.

A SZABADELVÖPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek:
 helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve.
 Egész évre . . . 10 frt.
 Félévre . . . 5 frt.
 Negyedévre . . . 2 frt 60 kr.
 Egy hónapra . . . 1 frt.
 Előfizethető helyben a kiadóhivatalban.
Kutasi Imre nyomdájában, aztán
 Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly
 könyvkereskedésükben, vidéken a posta-
 hivataloknál.

Hirdetési díj:
 öt hasabos petitor 6 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelenő hirdetéseknek leengedős törvény. Helygild minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sora 20 kr. Ezek a szerkesztő által vétetnek fel. — A hirdetések a szerkesztőségben és kiadói irodában. — Az előfizetési s hirdetési díjak a kiadóhivatalba, a lap szerkesztőségébe, a közlemények a szerkesztőségi irodába cselegetve, Fried-ház 19. sz. alatt cselezendők.

Debreczen, aug. 8.

A keleti kérdés évszázadok óta Európa achilles-sarkát képezi.

E kérdés mindenestire bonyolultabb még a gordiusi csomónál is, karddal való kettészelése mitsem használt, maradt még azért a zöld asztalnak is elég teendője körülötte.

A bonyolult, a nagy kérdés elbírálásánál meg a helyes nézpontra jutás is a legsúlyosabb feladatok közé tartozik. A politikai helyes actió e nehezen hozható archimedesi pontja sokakra, a legtöbbre elérhetlen magasságban fekszik.

Sokan, legtöbben megkísérik fölhatolni a meredek lejtőn, de csakhamar belefáradnak a politikai turisztaságba és félton megállva, sem előre, sem hátra nem mozdulhatva — a szédülés káprázatai által korbácsolat gondolatmenettel mondanak ítéletet oly nagy horderejű tárgyról, melynek teljes átértését nem bírva, az amit mondanak akaratalanul is a megfontolatlan, érvénytelenség bélyegét viseli magán.

De még hágynak volna, ha kiki csak nézetét, véleményét szerény igénytelenséggel mondaná ki. Legtöbb ember a keleti kérdés körüli nézetekével, lábál igyekszik érvényt, kivitt szerezni és magát e tekintetben csalhatatlannak tartja.

A keleti kérdés még abból is politikusi csinált, a ki eddig böles együgyűségében még azt sem sejtette, hogy mi fán terem ez a fránya mesterség? Igen, de nagyon vonzó, csábító dolog ám az, mikor az ember csak úgy váratlanul felkapja az ugorbakarát, lenézhet oly dolgokra és azok intézőire, a mik és kik eddig elérhetlen magasságban látszottak lenni — hogyan támadna fel aztán némely hazafiakban a dieseretes, demokratikus érzemény, hogy hát arról a magasságról most majd, mind a dolgokat, mind a magas rangú személyeket úgy kedve szerint — le is fogja nézni.

Az a körülmény, hogy az ilyen lenézők, aztán sokat el is néznek, nem jó számítás alá; az optikai csalódást valószínűk veszik, a káprázatot igaz testnek, létszég ítéletüket pedig ellene szegzik a szigorú logikának.

Mint mondók, korunkban itt nálunk, mindenki tőri magát a külpolitika meredek lejtőjén fölfelé; e magasra irányult — saját maga előtt teljesen igazolt törekvésében a bagoly-odut is sasfészeknek nézi; csoda e ha e bagoly fészekből bagoly-szemhez illő látókörral bír csak!

Midőn a keleti kérdés számai bonyolultabb kezdtek, a bagoly-politikusok lélekzettek visszafogva vonultak vissza odaikba, onnan kezdtek szemügyre venni a szék látóköreit; de a becsyág szülte, az álbulóság, csakhamar megerezt ajkairól és midőn bírodalmunk ugyis két tíz közé szorult, azt kívánták, hogy saját házukat is folyjujtsuk.

A bagoly politikusok azt rikkolták: A törökkel a muszka ellen kell sikra szállani!

Politikai látókörik szük volta miatt persze nem vették észre a porosz-német szuronyok fölesillamlását határainkon, és nem látták az Adriai tenger siklásirait mögött a Triestre és Trientre leselkedő olasz „Irredentá“-t; nem gyaníták

saját tűzhelyeink körül azokat, kik bizony nagy hajlandósággal bírnának arra, hogy házi tűzhelyre, ha szerék ejthetik, a maguk részéről is egy kis rozsfát rakjanak.

Azonban eltekintve mindezekről vegyük a dolgot úgy, mintha a törökkel csakugyan szövetségünk és a muszkát legyőztük volna.

Mi lett volna ennek üdvös eredménye ránk nézve?

Talán szövetségesünk révén tartományokat szereztünk volna, avagy talán kincseket?

Törökország a saját integritása mellett esetben még jogosabban szólhatott volna fel, Oroszországtól remélt hadisarczól pedig ugyan felkoppott volna az állunk.

Aztán nagyon valószínű leendett az is, hogy a diadalmas hadjáratból hanyatt homlok kellett volna hazasietnünk — egy kis kelletlen német vendéglátásra — az 1866 kinak mintájára Bécsben és Pozsonyban.

Hogy még a haddal-hadd csak ezután kezdődött volna ránk nézve, az természetes; a berlini németet bajos lett volna hamarosan kifizetni, de hát az olasz is megkövetelte volna ám a maga zsiros falajtát.

Szadova és Custozza ellentétes események voltak, mégis csak azonos eredmények lettek kútfjei.

Ki állíthatná, hogy még azon esetben is, ha a törökkel egyetemben leverjük a muszkát, — Németországgal szükségképen kitört háború folytán nem vesztettünk volna-e el egy újabb Venczelét, kihavistva déli vagy keleti határainknál — és megtoldva az osztrákok olasz nemzetiségű vidékeivel.

A józan fölfogás előtt nem szükség tovább is fejtegetni, hogy monarchiánk a keleti kérdésben csak bölesen érdekeinket védő conservatív külpolitikát gyakorolhatott, — csak azon esetben hivatkozhatunk bírodalmunk hatalmára és csak az által nyomott szavunk a congressus mérlegében, hogy erőnk csorbítatlanul megőriztett.

Ha talán valaki az angol szövetséggel hitegeti magát — nagy öncsalódásban él.

Anglia a continensnek mivel sem tartozik, Anglia érdekei olyanok, melyek nem azonosíthatók más bírodalmak érdekeivel, azért az Angliával való érdek-közösségben csak ferde fölfogás bizhatik. Anglia érdekei keleten pénzrel teljesen megvédhetők, e forrás fölött pedig Anglia bőven rendelkezik. A tapasztalat bizonyítja, hogy Albion fiait nem szorulnak senkire, mert ime a Törökország fölötti protectoratust is a congressuson kívül tudta kivinni magának.

Az események logikája igazolja, hogy bírodalmunk külügyi politikája a lehető leghelyesebb volt és másként eljárni a válságos állapotokkal szemben — bünt lett volna!

Bosznia occupálásának szükségessége ezen válságos állapotoknak lön logikus kifolyása. Ezen occupatio végrehajtása ha keserű feladat is, — de elkerülhetlen.

A déli határainknál összehomlyodott gordiusi csomót karddal kelle kettészelni, és ha ez alkalommal esetleg a mi vértünk folyik is, a haza érdekeiért omlik az, nem pedig valami hü káprá-

zatért vagy rosszul fölfogott török barát érzélgések zálogul.

— **A kiserélt békeszerződés.** A berlini Montagsbl. írja: Szombaton d. u. 3 órakor a külügyi hivatalban felolvasta Bülow államminister a berlini szerződésre vonatkozó jegyzőkönyvet a német akirátot. Minden meghatalmazott, Saadullah török nagykövet kivételével, 5 ókirkat hozott magával kölcsönös csere czéjéből. A német okirát, mely peramentre van írva, a koronahagyatott irat alá s a ministerium alelnöke, gr. Stolberg mint a bírodalmi kanczellár helyettese által van aláírva, vörösbarna bársonyba van kötve, tojka, mely a pecsétet foglalja magában, ezüst-arany. Az osztrák okirát Ausztria-Magyarország czimerével van ékítve, vörös bársonyba van kötve, tojka aranyos. Az orosz okirát orosz nyelvű, s mellékelék a francia szöveget tartalmazza. Tojka az orosz czimerrel van ellátva, más apró czimerekkel. Az angol okirát csak egyedül Viktoria királynő írta alá, s nincs ellenjegyezve semmi minister által sem; az angol czimer Viktoria királynőt a hit s igazság jelképei közt úgy tünteti föl. Franciaország okirata igen izléses sötétbarna bársonyba van kötve s homlokán az áll: République française democratie une et indivisible. — Az olasz okirát fehérbe van kötve arany-vörös bársonyegyzelével. — A csehszerzetés egy fél óra alatt ment végbe, s a meghatalmazottak mindegyike, a török kivételével, 5 ókirkattal távozott.

— **Viktor Emanuel** emékszozára Umberto király egy műbő lírát írt alá. Az emékszozó Turinban fog fölállítani. Az olasz szobrászok már fölhattak a pályázatra. A legjobb tervezet 6000 lírával fog jutalmaztatni.

— **Az adóviszterítés** fentartása mellett a vámonalon és külföldre szállított cukor mennyiségek és azok után járó adóviszterítési összegek havonkénti kimutatása tárgyában a pénzügyminister f. évi júl. 24-ről a kir. pénzügyvizsgatóságokhoz és vámvivatalokhoz körrendeletet intézett. E szerint mindazon határ-és belső vámvivatalok, melyek az adóviszterítés fennartásával kivételbe jeleztek cukorküldemények iránt felbatalmazták, kötelesek 1878. aug. 1-től kezdve havonkénti kimutatást szerkeszteni és azt legkésőbb a következő hó 10-ig a pénzügy-ministeriumhoz beküldeni. A kimutatásba felveendő mindazon kivétel cukorküldemény, mely a vámonalon tényleg kivitt; akár kiállított már az adóviszterítési utalvány, akár nem. Az ügynek, melyre oly nagyfontosságúak a kimutatások, nagy horderejűnek fogva a legnagyobb pontossággal szerkesztendők a kimutatások, mert ellenkező esetben a minister érekeij pénzbiárságot ró az illető vámtisztreke.

Megválasztott képviselők.

Az eddig megválasztott képviselők összes névsorát térszük miatt nem közölhetvén, ezáltal csak a legújabbban megített választások eredményére szorítokunk.

Varosokban:
 Gyula: gr. Wenckheim Frigyes p. k. Szatmár: Boross Bálint sz. Szék: Eber Nándor sz.

Vármegyékben:
 Abaujmegye gönczi kerületében Szatmár Miklós sz.
 Arvamegye bobri kerületében gróf Apponyi Albert h., kubini kerületében Kubinyi Árpád p. k.
 Alsó-Fehérmegye magyarigeni kerületében Lukacs László sz.
 Békésmegye gyomai kerületében Zsily Mihály sz., orosházaiban gr. Károlyi Tibor sz.
 Hevesmegyében fügediben Almásy Sándor f., gyöngyös-pataiban Kaszap Bertalan f., a pétervári kerületben Iványi Béla h.
 Honf. megye ipoly-sághi kerületében Paczoly János.
 Hunyadmegye dévai kerületében Lázár György sz., dobraiban Lázár Lajos f., hátszegiben Mara Lőrincz sz., szászvárosiban gr. Kun István h.

látva óvatosságából még erősebben megfogott, a léány heves mozdulata tehát épen az ellenkező eredményezé. A helyett, hogy kezét kiszabadíthatta volna, egy másodpercze elveszté az egyensúlyt, miáltal a kamarásnak sikerült másik karját a léány dereka köré fűzhetni és őt egy pillanatra magához szoríthatni.

Természetesen csak az első pillanatra, mert a következőben már mint acérgörgő pattant fel a léány, és mint an olva a vizben és megvetőleg bigyesztett ajkai közt föhőhő fogját mutató a báronak, addig szemeiből vérszőlő tűz lövött.

Más ember a kamarás e helyzetben és láttára ily jelenségeknek tisztességes visszavonulása gondolt volna, megmondolva, hogy a fa sem dől meg mindjárt az első fejszevadásra, és hogy Roma sem épült egy nap alatt. Más ember tehát, miután meggyőződött a várrendkívüli erejéről, a támadási vonalról visszahúzódott volna, hogy türelmet és kitartást mellet más új fűtő árkokat készítsen. Így tett volna más valaki. Azonban Wenden a maga részéről nem

Kolozs megye tekei kerületében báró Kemény János sz.

Komárom megyében az ócsai kerületben gr. Somsich Iván f., a tataiban Perczel László sz., udvardiban Ordódy Pál sz.

Nyitra megye szenczei kerületében gr. Apponyi Albert h.

Sáros megyében eperjesi kerületben Bujanovics Sándor h., héthársiban Meskó István h.

Szabolcs megye t. lóki kerületében: gr. Desseffy Aurél h.

Szolnok-Doboka megyében: deési kerületben: gr. Teleky Domokos sz.; nagykőrösben: Bánffy László sz.; nagylóncaiban: Pap Sándor sz.

Torontál megyében: lovri kerületben: Zsirus Lajos sz.; uzdinban: Polyt Mihály h.

Udvarhely megyében: a székelykereszti kerületben: Orbán Balázs f.

Vas megyében: körömdi kerületben: Pázmány Dénes h.; mura-szombatiban: Berke József sz.

Csapataink Boszniában.

Az összes sajtó, Budapestén úgy, mint Bécsben, kifejezték az azon megilletődésnek és komoly aggodalomnak, melyet a Boszniából érkezett hírek támasztottak. Az aggodalom, hogy a Zepcenél történt véres esemény ismétlődni fog, nem alaptalan. Kevés ország alkalmas annyira a galéria-harcra, mint Bosznia; bebizonyították ezt az alig néhány száz főnyi bosnyák bandák, melyek három évig dacoltak a török hadsereggel.

Zepce áruló lakosságát a megszálló sereg főparancsnoka eddig már kétségkívül szigorúan megbüntetete, de ép ez is csak növelheti esetheteg a bajt. B. Philippovics feladatának egész nehézsége felmerült már; kemény visszataras által a hegyek közé kergetheti a fanatikus népet és végül a harcot idezhethet fel; engedékenység által viszont kockáztatja tekintélyét s azt éri el, hogy a zavargók vérszemét kapják.

Zepce, hol huszárjaink közül annyianan vesztettek életüket, a Bosna folyó balpartján fekszik s eléggé jelentékeny városa, mely főleg fával nagy kereskedést üz. Földje is termékeny, a marhatenyésztés, kertészet meglehetősen virágzó.

A 7-dik és 20-dik hadosztályok, melyek Gradiskától, illetőleg Szamactól Banjaluká és Gracanicára felé nyomulnak, még eddig nem találtak ellenállásra. Amál fészkeltebben várjuk a híreket a Zepce irányában haladó fősergől, melynek feladata helyreállítani a rendet Szerajevóban, a zavargás fészékében, hol Hadzi Loja állítólag már 10-15,000 főnyi sereget szervez.

Mi történt Szerajevóban a legutóbbi napok alatt, arról egyáltalán semmi hír sem érkezik. — Derwentből a „P. L.“-nak írják Mazhar pasáról és a boszniai nép hangulatáról:

„Az előzőtt Mazhar basa tehetséges ember, kellemes, európai modoru, a ki Bécsen is több ízben meglátogatta, de nem mulatság kedvéért, hanem ott híres orvosok segítségét igénybe vette valami súlyos bajában. Balcsillagzat követte Mazhar basat Szerajevóból való utolsó menekülésekor. Hadzi Lojának utána küldött bandái utóérték és visszahozták Minthogy az osztrák-magyar konzulnak Vassits urnak dragománnyával együtt szintén menekülni kellett, a kormány közegei meg beszűntették működésüket, a rend minden kötelei felbomlottak az ország fővárosában, a hol most a legfélemlenebb anarchia dühögött és így Szerajevó egészen el van zárva a világtól. E perczben senki sem tudja megmondani, mi történt Mazhar basával, hogyan állanak adolgek tulajdonképen Szerajevóban és házi nem nyugszanak-e már eddig romhalmazban.

Boszniának 1,100,000 lakosa közül alig 5000 a valódi ozmán. A többiek ugyanegy szlav fajhoz tartoznak, a mely ethnographiailag szerbekre és szerb-horvátokra oszlik. Csak valóság szerint különböznek mohamedánokra, katolikusokra és görög-keletiekre. Azt állítják, hogy épen az ozmánok, vagyis a valódi törökök, a kik azelőtt mint tiszték, vagy hivatalnokok telelepedtek, mint rendezett birtokosok legkevesebb ellenszégülést tanusitanak csapataink bevonulása ellen. Ők rendezett állapotok behozatala után vágyakoznak, ellenben a

volt az a más valaki és az ornagy épen erre számított, egész tervét e körülményre építé.

A kamarás nagyokat fut, midon az erőteljes ifjú léány őt elpenderítve magának a szék és asztal között, erőszakosan utat nyitott. Szemei csaknem lázban égtek, és habár mosolygott is, e mosolya mégis csak fölötté erőszakolt és mesterkélv vala. Epen nem a legújabb mozdulattal emelkedék tehát ő is föl ülthető, és libegő léptekkel sietett a szobán keresztül a léány után; ez kezdetben mekkent előre, azonban csakhamar megállt a szoba közepén, jobb karját csipelyére helyezve és fejét egy erőszakos mozdulattal hátravetve, oly állásba helyezkedék, mely nemcsak parancsoló és oly bájlón megkapó vala, hogy festés egy szobrász egészen el lett volna általa ragadtatva.

Wenden feléje lebegett, oly ügyetlenül, mint valami szerelmes vaklgyé; de a léány merev, különös tekintetűl csakhamar visszadöbött.

„De nem, nem“, kiáltá mégis magát ösz-

benszülött bégek, daczóra annak, hogy mohamedánok, azonban régi keresztény szokás szerint családi nevük t megtartják, attól lein k, hogy a feudális földbirtokviszonyokat Ausztria-Magyarország megváltoztatta. Ezek szolgálatjakk a legnagyobb kontingent az elégedettekhez; utának következnek a Despotovics „eredes“ szerb ágensei által harcra buzdított felkelők a Drina határon, végül a Hadzi Loja által fanatizált és félrevezetett mohamedán alsó néposztály.

Jovanovics tb. hadosztálya, mely Dalmáciából nyomult be Herzegovinába, Mostár városát ellenállás nélkül megszállotta. Mostár a hercegovinai részek fővárosa, s termékeny vidéken fekszik. Megszállása által a zavargás egyik főforrása dugul be, a mi a mohamedánokat illeti; de igen jelzik már, hogy Herzegovinában készülnünk kell más oldalról jövő igazására. Ugy mint Boszniában a szerbek, itt a montenegriak lájzják a keresztény népességet. — Egy raguzai távirat mai keleteti jelent, hogy hatóságainknak tudomására jutott, miszerint Herzegovinában számos montenegri ágens köborol és izgat az occupatio ellen. Vez megadja a commentárt az orosz „Novoje Vremja“-nak egy láthatólag sugalmazott cettinjeli levele, mely egyebek közt ezeket mondja:

„Mostar, Nevesinje, Bilek, Gacko kerületi 8000 embert állíthatnak sikra az osztrák-magyar sereg ellen, mind Kruka- és Henry-Martiny puskákkal följegyverkezve. A lakosság Montenegritől vár mentet. — Montenegri hivatalosan passzív fogja magát viselni, mint 1869-ben a krivosciai fölkelés alkalmával, de a montenegriak segíteni fogják testvéreiket. Egy hercegovinai így szögt: „Ha megbirtunk állami a törökök ellen, még könnyebben fogunk bírn a „nemetek“-kel.“ A nép tudja, hogy Nikita fejedelem e szavakat mondta: „Hercegovina az enyém lesz“, de szavait eddig még be nem válhatta Nikita fejedelem biztosította a bécsi kabinetet, hogy nem fog iztatni Herzegovinában; de a hercegovinai főnökök azt monda: „Menjetek és tegyetek a mit akartok“, a montenegriak pedig azt tették hozzá: „Egy ellenséggel már megküzdötték, küzdejetek meg a másikkal is, mi most is megsejgünk.“

Az occupatio sikere tehát nem csupán katonáink bevonulásától függ, hanem attól is, hogy külügyi hivatalunk éreztessé erejét végre Nándorfővárától és Cetinjeben úgy, mint Konstantinápolyban.

Tanügy.

(A debreczeni iskolák „Értesítései“ az 1877/8-ik tanévről.)

IX.

A legutolsó „Értesítés“-t a r. katolikus elemi népiskolák növedékeinek nyilvánosságra hozott érdemsorozata képezi, mely csak s lapra terjedő füzetke, tisztán érdemsorozattal. Közölve van a tanuotóság, mely 17 tagból áll s a tanító kar névsora, mely szerint 4 tanító, két tanító és két hitelemző van a tanodában.

A füzet valóban nagyon hiányos, mert még csak összegezve sincs a tanulók összes létszáma és elemenetellenk minősége. — Van összesen 246 fi- és 169 léány növedék. 2-od rendű osztállyal a fiúk közül csak 19, a léányok közül pedig 3 bir. Így az eredmény jónak nevezhető.

A füzet, mint említém, sok hiányt mutat fel, úgy hogy csakis a jelzett elemeneteli eredményből lehetne kimondani a tanoda éltere valóságát. Ugy hiszem, hogy nem kerulte ki a füzet összeállításánál figyelmét a n.-várdi kath. iskoláról kiadott értesítés. Tekintse meg e füzetet bárki s lehetetlen, hogy el ne ösmertje annak jelességét, mert mindenkül a legkittünb felvilágosítást nyerhetni belőle, míg az ilyen érdemsorozat csak a legkisebb kíváncsiaknak is félig-meddig felel meg.

Ezzel végeztem az iskolánk értesítéseivel. Sajnos, hogy a ref. elemi népiskoláról nem adatnak semmiféle értesítések. Ez pedig nem kerülne egyebbe, mint egy kis fáradságba, mert a városi tanács bizonyára lenne oly kegyes indulatú az iskolák irányában, hogy díjtalanul nyomatná ki azokat irányában, hogy értejes szavakotott férfiak kezében van az iskoláigy, de legalább annyit még is lehetne adni, mint a mennyit a kath. atyafiak adtak.

szeszedve, „ily módon nem siklik ki szép szomszédnám kezeimből. Vannak szerencse pillanatok s ki ezeket ki nem zsákmanolya, botor.“

Midőn e szavakat kiejtö, és az előtte nyugodtan álló léányhoz újból hozzá akart nyulni, annak arca az eddigi durzász kifejezés helyett a legmelyebb fájdalom jeleit tükrözö. Hevesen ajkába harapott, nem hogy haragját, hanem hogy könnyeit fojtja vissza, melyek azonban daczára ezen erőlködésének is szemébe szökkentek és ott ragyogtak, ott remegtek.

„Mi szándéka önnek velem?“ kérdezé Róza fájdalommal hangon. „Mit akar velem szegény leánygyal, ki melyen fájalom — oh istenem, — de mennyire fájalom! — oh istenem, — adt amam gondolatra, hogy én bár csak legfölváblóbb is érdeklődöm ön iránt! Mit keres ön e szegényes lakásban, mely önnek nem lehet tartózkodási helye, a hol ön föl nem lehet advét és a melyre ön csak boldogtalanságot áraszthat!“

(Folyt. köv.)

A „Debreczeni Ellenör“ tarczaja.

A szerencse pillanata.

Írta: **Hackländer F. W.**

MÁSODIK KÖTET.

Tizenhatodik fejezet.

Róza.

„Azonban báró ur,“ mondá líhegve a léány, „most már igazán kérem, fejezzük be ezen párbeszédünket. Valóban mondom báró ur, hogy ön abban, mit részemről előzékenységnék hitt, hátrahozottan csalódott. Ha olykor csakugyan megjelent az ablaknál, úgy az, mint már megjegyzém, minden mellékgondolattól menten történt. És ha önnek mondom,

hogy minden czélzástól menten történt, ugy tanácsos is volna, hogy ez állításonnak egyszerűsind hitelt is adna.“

„Hát a levél?“ kacagott Wenden báró és miatlatt keze könnyedén lesikamlott a léány telt karján, szemei sajátságosan villogtak.

„Levélről én mit sem tudok,“ válaszolá a léány szilárd és határozott hangon.

„Oh! de hogyan is hagyhatja valaki a dolgot annyira!“ felelé a kamarás a legbizelgőbb hangon. „Ama levelet értem én, melyet ön tölem vett és azon engedélyt, melyet kegyedől nyertem a végre, hogy meglátogathassam!“

„Az nem igaz!“ kiáltá Róza indulatosan. „Hazugság, alávalóság! Én levélről nem tudok, és még kevésbé válaszról. — Oh istenem, mivel érdemeltém én ezt! — Semmivel, épen semmivel!“ kiáltá hevesebben, „és én követelem, hogy békében hagyjanak.“ E szavaknál erőszakos mozdulattal tett arra, hogy kezét kiszabadítsa, mit azonban a kamarás előre

